

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo
Cene: Letno din 32—, polletno
din 16—, četrtno din 9—, ino-
zemstvo din 64—
Poštno-čkovni račun številka 10.603

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „KMECKO DELO“

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 21-18

Cene inseratom: Cela stran
din 2000—, pol strani din 1000—,
četrt strani din 500—, 1/8 strani
din 250—, 1/16 strani din 125—
Mali oglasi vsaka beseda din 1—

Papež Pij XI.

V petek, 10. februarja, ob pol šestih zjutraj je prenehalo biti srce, ki je gorelo ljubezni do Boga, cerkve in vsega človeštva: minilo je tostransko življenje papeža Pija XI. S slabotnim pokretom je še enkrat dvignil svojo roko v blagoslov, njegove ustnice so zašepetale: »Mir, mir, o Jezus«, v naslednjem hipu pa je že bila njegova duša pred sodbo Tistega, čigar namestnik je bil na zemlji. Število dni njegovega zemeljskega potovanja je bilo vočigled omejenosti človeške življenjske dobe veliko: dosel je starost 82 let (rojen 31. maja 1857). To dolgo življenje je tudi imelo bogato vsebino. Ko si je Ahil Ratti (tako se je pisal Pij XI.) pod vplivom svoje pobožne matere in svojega strica-duhovnika izbral katoliško duhovništvo za svoj življenjski poklic, je sklenil izpolnjevati velike naloge, ki jih ta poklic nalaga, v največji meri in v čim največji popolnosti. Tako je ravnal v vseh področjih, kamor ga je postavila božja Previdnost: kot profesor, kot dušni pastir, ki se je briga zlasti za mladino, kot znanstvenik, kot vodja knjižnice v Milanu, kot prefekt slovite Vatikanske knjižnice, kot papežev zastopnik v Poljski leta 1918/19, kot nadškof v Milanu in od 6. februarja 1922 kot papež. Zvest svojemu geslu: »Mir Kristusov v kraljestvu Kristusovem«, je kot vrhovni poglavar krščanstva vse svoje sile in vso skrb posvečeval pomirjenju duhov sredi hudo razburkanih razmer povojne dobe. Da pomiri in uredi razmere med cerkvijo in

državno oblastjo, je z več državami sklenil konkordate. Z italijansko državo je končal spor, ki je trajal od leta 1870 (od zasedbe Rima po zedinjeni italijanski državi), ter sklenil s kraljevino Italijo lateransko pogodbo in konkordat 11. februarja 1929. Neposredno pred svečano proslavo 10 letnice tega važnega dogodka je nenadno končal svoj življenjski tek. V pomiritev socialnih razprtij, ki vladajo na svetu, je izdal leta 1931 svojo najslovitejšo okrožnico »Quadragesimo anno«, v kateri obnavlja socialna načela papeža Leona XIII. ter jih izpopolnjuje s pogledom na sodobne razmere. V njegovi neizprosni borbi zoper brezbožni komunizem mu je bil vedno pred očmi kot cilj: pravi, trajni mir med ljudmi in narodi. Mesec dni pred smrtjo je med avdienco angleškega min. predsednika Chamberlaina pohvalil njego-

vo delo za mir z željo: »Naj vsemogočni Bog blagoslovi vaš trud za mir med narodi!« Ker je podlaga in predpogoj miru med ljudmi in narodi mir v srcih poedincev, se je trudil v okrožnicah in govorih za obnovo krščanskega življenja, za posvetitev zakonskega in družinskega življenja, za krščansko vzgojo mladine in za napredek Katoliške akcije. Velike zasluge si je poleg drugega pridobil tudi za pospeševanje misijonstva. Smrt tega velikega papeža pomeni nadvse občutno izgubo za katoliško cerkev, za krščanstvo in vse človeštvo. Naj mu bo Bog bogat plačnik za vsa njegova dobra dela! Svoji cerkvi pa naj Bog da vrednega mu naslednika!

Papež na mrtvaškem odru

V noči od četrta na petek se je stanje papeža tako poslabšalo, da se je njegova okolica bala najhujšega. Okrog štirih mu je monsignor Romanis podelil zakrament sv. poslednjega olja. Visoki bolnik je bil pri polni zavesti ter je s šepetajočimi ustnicami spremljal obredne molitve. Ob petih se je začel smrtni boj, ki je trajal pol ure. Ko je papež izdihnil svojo dušo, mora to po starem predpisu uradno ugotoviti kardinal-kamerlengo (sedanji je kardinal Pacelli), ki izvršuje v imenu kardinalskega zbora potrebne posle cerkvenega vodstva. Po nastopu smrti papeževe pride kardinal-kamerlengo ogledat mrliča. Preden stopi v sobo, kjer je papež umrl, udari s srebrnim kladivom trikrat na duri, potem se trikrat vrže pred mrličem na tla, ga pokliče z njegovim krstnim imenom ter trikrat s kladivom potrka na njegovo mrzlo čelo. Nato vzame ribičev prstan in druge pečatnike rajnikove, na katerih se papeževo ime izbriše v znamenje, da je papeževa oblast na zemlji prenehala. Ko je papeževa smrt uradno ugotovljena, zazvoni veliki zvon cerkve sv. Petra in za njim zvonovi vseh rimskih cerkva. Nato je pristopilo 30 v Rimu navzočih kardinalov, ki so se poklonili mrtvemu vrhovnemu cerkvenemu poglavarju in mu poljubili roko. Po sestavljenem uradnem zapisniku so položili papeža na začasni oder s srebrnim križem in rožnim vencem v roki, nad glavo je bila postavljena slika sv. Terezije od Deteta Jezusa. Ob desetih je prispela sestra rajnega papeža Marija Ratti s svojim nečakom grofom Rattijem, ki je guverner vatikanskega mesta; dolgo je molila in nato poljubila roko mrtvemu papežu. Sledilo je balzamiranje papeževega trupla, ki so ga izvršili trije rimski specialisti. Popoldne ob pol petih je bil sv. oče prenešen v slovesnem sprevodu v Sikstinsko kapelo, ki

je v vatikanski palači. Truplo je nosilo 12 članov plemiške papeške garde, za truplom so stopali kardinali s kamerlengom Pacellijem na čelu, člani diplomatskega zbora in ostali dostojanstveniki papeškega dvora. Truplo so položili na mrtvaški oder, okoli katerega je gorelo 12 velikih sveč. Naval vernikov v Sikstinsko kapelo je bil v petek in soboto ogromen. Ob 9.25 v soboto predpoldne je prišel v Vatikan italijanski prestolonaslednik Umberto, ki je izrazil v imenu kralja in vse kraljevske družine kardinalu Pacelliju najgloblje sožalje. S kardinalom je stopil v kapelo, pokleknil na klečalnik ter nekaj minut molil. Ob 10.30 je prišel Federzoni, predsednik italijanskega senata, in kmalu za njim zunanji minister grof Ciano. Oba sta izrazila kardinalu Pacelliju svoje sožalje ter se poklonila mrtvemu papežu. V soboto popoldne ob petih so posmrtno ostanke Pija XI. v svečanem sprevodu prenesli v veličastno cerkve sv. Petra. Ogromne množice ljudi so napolnile trg sv. Petra. V cerkvi so se vršili mrtvaški obredi, predpisani po starem obredniku za primer pa-

peževe smrti, ki so se nadaljevali v nedeljo in ponedeljek. Naval ljudstva je bil tako velik, da je bila največja cerkev sveta spričlo ljudske množice kakor majhna kapela. Ganljivi so bili prizori, ko se je verno ljudstvo poslavljalo od vrhovnega poglavarja Kristusove cerkve.

Ob papeževi smrti so bila izražena sožalja iz vseh držav in narodov sveta ter poslana ali direktno v Rim ali pa potom nunciaturo v posameznih državah. Sožalje so med drugimi izrazili predsednik Združenih držav Roosevelt in zunanji minister Hull, predsednik francoske republike Lebrun in predsednik vlade Daladier, ter predsednik francoskega parlamenta Herriot, predsednik poljske republike Moscicki, predsednik vlade maršal Rydz Smigly, nemški minister Meissner v imenu kanclerja in Führerja Hitlerja, itd. V naši državi je minister dvora dr. Čolak Antič obiskal beograjskega nuncija Felicija in mu v imenu Nj. Vel. kralja in vsega kraljevskega doma izrazil sožalje. Sožalne izjave so poslali tudi ministrski predsednik Cvetković v imenu vlade, predsednik senata dr. Korošec in minister dr. Spaho kot namestnik odsotnega zunanjega ministra.

Priprave za volitve novega papeža

Papeža volijo kardinali, ki se morajo sestati k volitvi v Rimu v teku 18 dni po smrti prejšnjega papeža, torej v sedanjem primeru do 28. februarja. Vseh kardinalov je zdaj 65, med njimi 38 Italijanov in 27 inozemcev. Ker je krakovski kardinal nedavno umrl, imamo Slovani samo dva kardinala: med Slovenci priljubljenega poljskega kardinala Hlonda in praškega nadškofa dr. Kašparja. Volitev se vrši v konklavi = zaključenem prostoru, ki je popolnoma ločen od zunanjega sveta. Ta prostor je Sikstinska kapela v vatikanski

palači. V tej kapeli se vrši tajno glasovanje z listki. Vsak dan so po štiri glasovanja, ki se ponavljajo toliko časa, dokler ne dobi kakšen kandidat dvetretjinske večine, s katero je izvoljen. Da so kardinali volilci v resnici ločeni od zunanjega sveta in vsakega njegovega vpliva, se jim priredijo 7 vatikanski palači v bližini Sikstinske kapele začasna stanovanja v obliki celic. Notranje nadzorstvo nad konklavo vršijo najstarejši kardinali, zunanje pa konklavni maršal, to je dostojanstvo, ki je dno v kržju družini Chigi.

Iz raznih držav

V NAŠI DRŽAVI

V pričakovanju sestanka narodne skupščine. Narodna skupščina se bo sestala 15. februarja in bo najprej izvolila svoje predsedstvo in pet stalnih skupščinskih odborov. Vlada Dr. Cvetkoviča je že pripravila, odkar je na krmilu, dvoje: svojo deklaracijo, s katero se bo predstavila narodni skupščini in v kateri bo glavna točka delo za sporazum s Hrvati. Deklaracijo vlade pričakujeta prebivalstvo Jugoslavije ter zunanji svet z največjo napetostjo. Drugo delo nove vlade je priprava državnega proračuna, kateri bo ostal v glavnem tak, kakor ga je sestavila že prejšnja vlada. Proračun mora biti sprejet v skupščini in senatu do 1. aprila, ker stopi s tem dnem v veljavo. Finančni odbor in skupščina bosta sprejela proračun v najkrajšem času. Velika večina je vladi že zasigurana v skupščini ter senatu in se bo vršilo delo naglo v obeh zbornicah s podporo trdne in močne večine.

Nova poslanca v Sloveniji in odložitev županskih mest. V smislu skupščinskega poslovnika je podal ostavko na svoja poslanska mandata predsednik senata g. dr. Anton Korošec. Namesto dr. Korošca prideta v narodno skupščino za poslanca g. dr. Adolf Golia in Rudolf Smersu. Na županska mesta so podali ostavke med drugimi poslanci gg. Alojzij Mihelčič v Celju, Jožef Špindler pri Sv. Ani v Slov. goricah in Martin Steblovnik v Smartnem ob Paki.

Nova trgovinska pogodba med našo državo in Francijo podpisana. V Parizu je bila 10. februarja podpisana nova jugoslovansko-francoska trgovinska pogodba, ki daje možnost za večjo izmenjavo blaga in za poglobitev gospodarskih odnosov med obema državama.

Grški ministrski predsednik obišče našo prestolico. Grški ministrski predsednik Metaksas se pripelje 17. februarja v Beograd, kjer bo ostal dva dni. Med tem časom bo imel več sestankov z našim novim

zunanjim ministrom in z vodilnimi politiki. Iz Beograda bo odpotoval skupno z našim zunanjim ministrom dr. Cincar-Markovićem v Sinajo pri Bukarešti na konferenco zunanjih ministrov in zastopnikov držav Balkanske zveze.

V DRUGIH DRŽAVAH

Potovanja in obiski italijanskega zunanjega ministra v februarju. Italijanski zunanji minister Ciano bo odpotoval iz Rima v Varšavo 23. februarja, naslednjega dne pa se bo med potjo ustavil v Pragi. V Varšavo bo prispel 25. februarja. Njegov obisk na Poljskem bo trajal dva dni. Iz Varšave se bo odpeljal bržkone v Berlin, kamor bo prispel 27. februarja. Naslednjega dne bo odpotoval nazaj v Rim.

Belgijska vlada v krizi. Spaakova belgijska vlada je radi odstopa liberalnih ministrov že nekaj dni v krizi, katera obeta dolgotrajnost.

Francoska politika nevmešavanja v španske zadeve odobrena tudi v senatu. Kakor znano, je prestala francoska Daladierova vlada v zbornici že nekaj zmagovitih glaso-